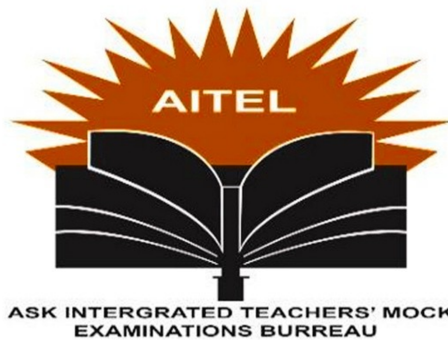

S.3 KISWAHILI ANSWERS, END TERM ONE ASSESSMENTS, 2024.

S.3 KISWAHILI SCORING GUIDE.

1.

,

(20 MARKS)

Kwa Mamangu,

Pokea ujumbe huu nikiwa imani kuwa mungu amekupa uzima kama tulivyo sisi huku pia. Ninatumai huko nyumbani maisha yanaendelea salama. Sisi shuleni maisha ni safi,na pia ninakuombea kila siku kuwa na imani, kuwa na Mungu atakuwezesha kufanya vizuri kazi nyumbani.

Sababu kuu iliniletea kuandikia barua hii nikukumbusha siku ya kutembelea wanafunzi shuleni. Siku ya kutembelea wanafunzi shuleni , itakuwa tarehe ya kumi na tano mwezi wa Mei, mwaka wa elfu mbili na ishirini na nne. Ninakuomba kuniletea vitu mbalimbali kama Kitabu kipya cha Kiswahili, vyakula, soda, nanansi, Maziwa, Mikate nk. Ahsante sana Mamangu, Mungu akubalikie.

Ni mimi Johnani Bamwesigye

Mwanako.

2. (i) Shairi hili linahusu ‘’ Ulemavu si upungufu” (1 MARKS)

(ii) Shairi hili lina beti nne (1 MARKS)

(iii) Mstari unaojirudiarudia ni “Ulemavu si kikwazo, cha kutoshiriki kazi”(1 MARKS)

(iv) Kibwagizo cha shahiri hili ni “ ulemavu si kikwazo, cha kutoshiriki kazi” (1 MARKS)

(v) Mshairi anahimiza kila mtu kupata haki ya elimu, kutobagua walemavu, na kuchukuana kama ndugu kwa kaila mtu. (2 MARKS)

3. Mungu (1 MARK

Miguu (1 MARK

Moyo   (1 MARK

Kusikia (1 MARK

Kuona (1 MARK

Meno (1 MARK

Kunusa (1 MARK

Pua (1 MARK

Kuandika (1 MARK

4 (a) Madawa ya kulevya ni hatari sana katika maisha ya binadamu, yana athari katika maisha ya watu wanaoyatumia nawasioyatumia. (3 MARK

(b) -Miraa (1 mark

-Sigara (1 mark

Gundi (1 mark

Tumbaku (1 mark

Kokeini (1 mark

Madawa za usingizi, (1 mark

Heroini (1 mark

Bangi (1 mark

Ugoro (1 mark

Dawa ya kusisimua misuli (1 mark

-Shisha

-Kuba.   Nk

(c) **Athari za Madawa ya kulevya;-**

(i) Ugonjwa wa afya ya akili. (1 mark

(ii) Ukosefu wa ushiriki wa familia.(1 mark

(iii) Shinikizo la rika.(1 mark

(iv) Historia ya familia kwa kulevya Madawa(1 mark

(v) Vijana kupoteza maisha yao. (1 mark

-Macho ya vijana kuwa mekundu.

Kuvimba mikono na miguu.

Familia yako inatoroka.

Vijana hudhoofika kiafya.

Hakuna nguvu maishani

(d) Njia za kuzuia athari za matumizi ya Madawa ya kulevya.

(i) Kuzungumza mapema na mara kwa mara.(1 mark

(ii) Unga mikono shughuli za kiafya.(1 mark

(iii) Weka matarajio wazi ya kutoruhusu matumizi ya Madawa.(1 mark

(iv) Fanya mazoezi ya ujuzi wa kukataa.(1 mark

(v) Bainisha adhabu ya wazi.(1 mark

-Sio kazi yako kufurahisha.

-Makinika sana.

-Usimpe kijana wako anayebaleghe pombe au dawa za kulevya.

-Tengeneza wakati wa familia.

5(a) Majanga ni matukio yanayompata Mtu, mara nyingi kama matokeo ya kufanya jambo ambalo si la kawaida katika jamii. Pia, majanja ni hatari maisha ya watu.(3 marks)

(b) **Aina kumi za Majanga ni kama ;-**

(i) Matetemeko ya ardhi (1 mark

(ii) Maporomoko ya ardhi(1 mark

(iii) Mafuriko (1 mark

(iv) Mawimbi ya Joto (1 mark

(v) Moto wa nyika/misitu (1 mark

-Tsunami

-Milipuko ya Volkeno

-Mawimbi ya baridi

-Ukame nk.

(c) **Njia mbali mbali za kuepukana na majanga ni;-**

(i) Ushauri wangu kwako rafiki. (2 marks

(ii) Zingatia sharia na taratibu (2 marks

(iii) Tumia wataalamu (2 marks

(iv) Chukua Tahadhari dhidi ya Majanga (2 marks

(d) **Njia mbali mbali za kukomesha majanga katika nnchini Uganda**

(i) Ufahamu (2 marks

(ii) Elimu (2 marks

Kujitayarisha (2 marks

(iii) Utabiri (2 marks

(iv) Mifumo ya tahadhari (2 marks

(v) Kupona (2 marks

(vi) Kupunguza uzalishaji wa uchafuzi wa mazingira.

-Jibu

6 (a) Msamiati angalau kumi unayohusiana na haki za kibinadamu.

(i) Usawa mbele ya sharia (1 mark

(ii) Utoaji (1 mark

(iii) Kanuni (1 mark

(iv) Thibitisha (1 mark

(v) Utamaduni(1 mark

(vi) Ubaguzi(1mark

(vii) Utaratibu unalipwa (1 mark

(viii) Sharia ya kimataifa (1 mark

(ix) Haki ya kuishi (1mark

(x) Zima(1 mark)

-kuwezesha

(b) Mifano ya haki za kibinadamu katika nchini uganda

(i) haki ya elimu (1 mark

(ii) Haki ya kufanya kazi (1 mark

(iii) Haki ya kuwa na afya (1 mark

(iv) Haki ya kuwa na dini (1 mark

(v) Haki ya kusawazisha (1 mark

(vi) Haki ya kuwa na familia(1 mark

(vii) Haki ya kuona na kuzaa watoto(1 mark

(vii) Haki ya kuwa maisha mazuri (1 mark

(viii) Haki ya kukaa vizuri.(1 mark

(ix) Haki sema ukweri(1 mark

(x) haki ya kuwa na siri.

7. Sentensi katika "hali ya mazoea":

(a)(i) Mpishi hutupikia chakula shuleni.(1.mark

(ii) Majanga ya moto hutokea sana mahali jikoni, viwandani na shuleni.(1.mark

(iii) Ardhi huporomoka sana mahali pa milimani. (1 mark

(iv) Korera hutokea wakati wa mvua na mafuriko.(1 mark

(b) **Kanusha**

(i) Maporomoko ya ardhi haitokei sana maeneo ya kigezi na Bududa. (2 marks

(ii) Wahasiriwa wa majanga hawateseki sana chini. (2 marks

(iii) Waziri Mkuu hawatembelei wahasiri wa majanga kila ikitokea.(2 marks

(iv) Daktari hawatibu wagonjwa hospitalini. (2 marks

(c) Kuigiza tanakali za sauti kutoka boksi

(i) Pu

(ii) Ng'o ng'o ng'o! (1 mark

(iii) chumbwi ! (1 mark

(iv) pya! (1 mark

(v) Jii! (1 mark

(vi) zii! (1 mark